

JEAN HARLOW, platynowa blondynka, jest obecnie jedną z najpopularniejszych gwiazd filmowych Ameryki.

WYDANIE:
ABCDEFGHIJKL

Cena 10 groszy

EXPRES

WIECZORNY ILUSTROWANY.

CAMPBELL, rekordzista świata w automobilizmie, cudem uniknął śmierci podczas wyścigów w Anglii.

R. 1933

SOBOTA, DN. 4 LISTOPADA 1933 R.

CENA 10 GROSZY

Nr. 306

Ostatni dzień procesu Maliszów.

Co mówiła Maliszowa w celi więziennej. — „Chcę umrzeć razem z mężem!” — Orzeczenie rzeczoznawców sądowych o stanie umysłowym oskarżonych

MARJA Z WĘGRZYŃÓW MALISZOWA.

Kraków, 4 listopada. Rozpoczął się ostatni dzień procesu doraźnego małżonków Maliszów.

Przewodniczący wznawia rozprawę. Prowadzący protokół odczytuje dodatkowe zeznanie pisemne Zofji Nalepy, więźniarki, która siedzi w jednej celi z Maliszową.

Nalepa opowiada, że Maliszowa przechodziła przed kilku dniami okres menstruacyjny. (Tem samem obalono wyssaną z palca wersję, podaną przez niektóre pisma, że Maliszowa jest w ciąży).

Nalepa rozmawiała z Maliszową w celi i ta opowiadała jej, że nie chcieli ani ona, ani mąż mordować, ale wyłoniła się niespodziewana sytuacja, która spowodowała strzał.

Maliszowa opowiadała też, że śmierci męża, którego kocha ponad wszystko na świecie, nie przeżyje

I CHCE Z NIM RAZEM UMRZEĆ.

Zalila się też na swych rodziców, że traktowali ją zawsze jak służącą, nie jak córkę. Listu od nich w więzieniu nie chciała przyjąć i nie przyjęła też medalika od kapelana więziennego mówiącego, że ma już skamieniałe serce.

Na tem kończą się zeznania świadków.

Przewodniczący poleca protokulan-towej odczytanie aktów sprawy. Składają się na nie rozporządzenie o wpro-wadzeniu sądów doraźnych, doniesienia organów policyjnych o życiu oskarżo-nych i t. d. Czytanie aktów trwa prze- szło półtorej godziny.

Opinia rzeczoznawców sądowych

Zabiera głos rzeczoznawca sądowy, prof. dr. Olbrycht.

W imieniu swoim oraz d-ra Jan-kowskiego składa następujące orzecz- nie o stanie umysłowym i psychicznym obojga Maliszów:

Jan Malisz nie jest dotknięty żadną chorobą umysłową ostrą, lub przewlek- łą, żadnym niedorozwojem umy- słowym, ani przytępieniem władz umy- słowych, ani również poprzednio ani w chwili dokonywania swego czynu.

Natomiast studiując dotychczasowe życie badanego przychodzimy do prze- konania, że Jan Malisz jest psychopata konstytucjonalnym. Dodać należy przy- tem, że psychopatia nie jest wcale iden- tyczną z chorobą umysłową. Osobnik taki nie tylko nie musi zachorować psy- chicznie, ale może przez całe swe ży- cie utrzymywać się na powierzchni społeczeństwa.

Nad całością działań tego rodzaju o- sobników góruje fantazja, skłonność do przesady, do wynajdywania szczegó- nej sytuacji i do wymyślenia się w nią, przy zastosowaniu blagi i kłamstwa. Wielu z nich zdradza przytem skłon- ności artystyczne, częściej literackie, rzadziej plastyczne, zawsze jednak nie- zwykłe, oryginalne, dziwaczne. Często spotykamy wśród nich zdolności teat- ralne.

Olbrzymia ilość przestępców składa się właśnie z psychopatów. A na czele popełnianych przez nich przestępstw idą przestępstwa przeciw mieniu i własno- ści, rzadziej uszkodzenia ciała i oszu- stwa, a jeszcze rzadziej zabójstwa, ra- bunki i t. p.

Jan Malisz jest niewątpliwie obar- czony dziedzicznie. Matka jego była coppersadą przez krótki tylko czas umy- słowo-chora i wyzdrowiała, natomiast siostra jego zmarła jako obłąkana.

Konkludując jednak stwierdzić musi- my, że Jan Malisz nie jest umysłowo- chory, ani umysł niedorozwinięty, lub przytępiony, ani nie był taki w chwili popełnienia inkryminowanego czynu, którego także nie popełnił w żadnym wyjątkowym stanie umysłu, znoszącym karalność.

Marja z Węgrzynów Maliszowa jest osobą umysłowo zupełnie zdrową. Jest to osoba bystra, inteligentna, nawet po- nad poziom swego otoczenia i ponad granicę otrzymanego wykształcenia. Jedynym rysem który do pewnego stop- nia odbiega od przeciętnej normy, jest życie płciowe badanej, wcześniej sto- sunkowo rozpoczęte nieszczęśliwym małżeństwem i zajęciem w ciąży, i na-

stępnie prowadzone w sposób dość bez- względny, jakto sama badana bez cła- nia wstydu, lub choćby zażenowania podaje.

Wytłumaczenia czynu Maliszowej w jakimś rzekomo nieprawidłowym stanie umysłowym szukać nie można — nale- ży go szukać w ciężkim położeniu ek-onomicznym, a z drugiej strony w pe- wnym zdziwieniu obyczajów w czasach powojennych, w czasach, kiedy zabój- stwa, rabunki, zamachy i krwawe roz- ruchy należą do kroniki codziennej każ- dego dziennika.

W oparach tych czasów wylął się pomysł zamachu na listonosza, a wylął się w głowach dwojga małżonków.

Reasumując nasze wywody orzeka- my, że Marja Maliszowa jest osobą zu- pełnie umysłowo zdrową, nie dotknięta żadnym choćby przejściowem, czy chwilowem zaburzeniem władz umy- słowych.

Nadto Marja Maliszowa znajdowała się w chwili popełnienia zarzucanego jej czynu w pełnej zdolności rozpoznania jego znaczenia, jak również w pełni zdolności pokierowania swem postępo- waniem. Pewna niedowartościowość etyczno-moralna, jaka przebiega się w dotychczasowem życiu Marji Malisz- owej, może być wytłumaczona tylko za- niedbaniem w jej wychowaniu, wzglę- dnie jej temperamentem i na spełnienie samego czynu niema żadnego decydu- jącego wpływu.

Maliszowa nie jest w odmiennym stanie

Po wygłoszeniu swego orzeczenia prof. dr. Olbrycht stwierdza, że Mali- szowa nie jest w ciąży.

Adw. dr. Warenhaupt: — Pan profes- sor wspominał o luce w pamięci Euge- nji Suesskindówny. Jak to wytłuma- czyć?

Prof. dr. Olbrycht: — Zdarza się bardzo często, że człowiek, uderzony w głowę, doznaje wstecznej niepamięci. Suesskindównia może nie pamiętać nie- tylko momentów po uderzeniu, ale i sze- regu zajęć przed uderzeniem w głowę.

Obr.: — Czy na podstawie przepro- wadzonej próby można z apodyktyczną pewnością twierdzić, że Maliszowa nie jest w ciąży?

Prof. dr. Olbrycht: — Już na niejed- nej rozprawie powiedziałem, że tego nie można ze stuprocentową pewnością ujawnić w ciągu dwóch tygodni od ewentualnego zajścia w ciążę. W każ- dym razie na podstawie przeprowadzo- nych obserwacji i prób można z 99 proc. pewnością przyjąć, że Maliszowa nie jest w ciąży.

Charakterystyka Maliszowa

Zkolei zabiera głos biegły docent dr. Jankowski.

— Uczyniliśmy wszystko — mówi biegły — by badania nasze były komp- letne. Zaznaczyć muszę, że badania by- ły o tyle ułatwione, że Maliszowie chę-

JAN MALISZ

nie i szczerze zawsze odpowiadali na zadawane im pytania.

Wychowanie Jana Maliszowa było bar- dzo zaniedbane. Pierwsza jego młodość minęła w najgorszych warunkach, w czasie wojny światowej, ale zostały mu, mimo doskonałej pamięci, tylko niejas- ne wspomnienia z tych czasów. W la- tach późniejszych uczył się średnio. Je- go matka leczyła się przed 3—5 laty przez jakiś czas na chorobę psychiczną, potem jednak wyzdrowiała.

Siostra Maliszowa była umysłowo-cho- ra i zmarła przed pięciu laty w Kobie- rzynie. Innych wypadków choroby umy- słowej w rodzinie Maliszów nie stwier- dzono. U Maliszów nie stwierdziliśmy żadnych śladów alkoholizmu. Jest to człowiek, którego ponosi fantazja. Ma również skłonność, aby swoje „ja” pod- nosić ponad normalny poziom.

Znajdował się w fatalnych warun- kach materialnych i wówczas poznał swą obecną żonę. Powstała między ni- mi miłość od pierwszego rzutu oka. — Maliszowa pociągnęła ta kobieta. — która — wedle mego zdania — mówi bezwzględnie prawdę, i pobrał się z nią aby udać się do Miłkołowa, do zakładu tego człowieka, który tu wczoraj tak ładnie zeznawał. (Jest to aluzja do ze- znan Wantoły, które wzbudziły powsze- chne oburzenie).

Wtedy powstała w Maliszu chęć na- głego zubożenia się nieuczciwą drogą. Szereg planów odrzucił i wreszcie wy- brał ostatni, który drobiazgowo przy- gotował. Policja krakowska okazała się jednak niezwykle sprawna, skoro go już w tydzień później aresztowała. Po- był Maliszowa w wojsku wykazał, że nie potrafi on wykonać tego, co potrafił prosty i mniej od niego inteligentny żoł- nierz. A jednak przygotował zbrodnię w najdrobniejszych szczegółach.

Dr. Jankowski zeznaje w dalszym ciągu, podkreślając, że Malisz znajdo- wał się w takim stanie umysłu, że powinien był zdawać sobie sprawę ze swych czynów.

Dalszy ciąg na str. 3-ej.

Już ukazał się

i jest wszędzie do nabycia
№ 23 tygodnika

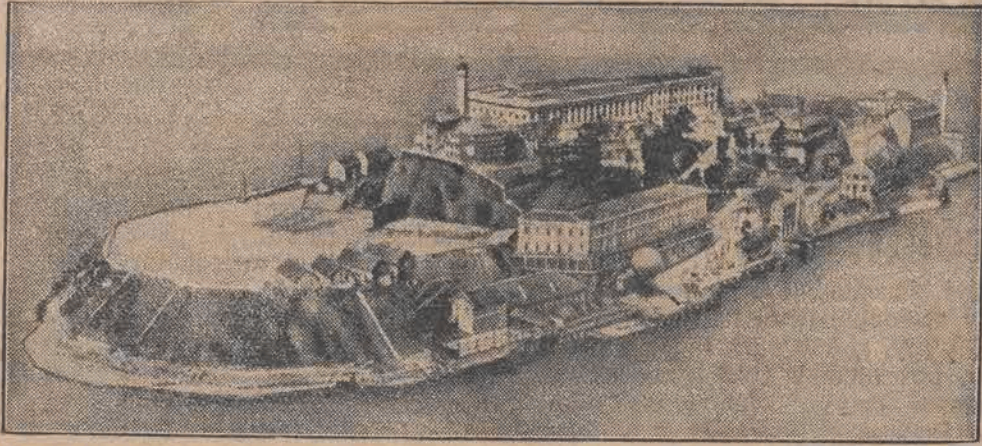
„Co tydzień powieść”

zawierający całość sensacyjnej po- wieści obyczajowej p. t.

„Człowiek elektryczny”

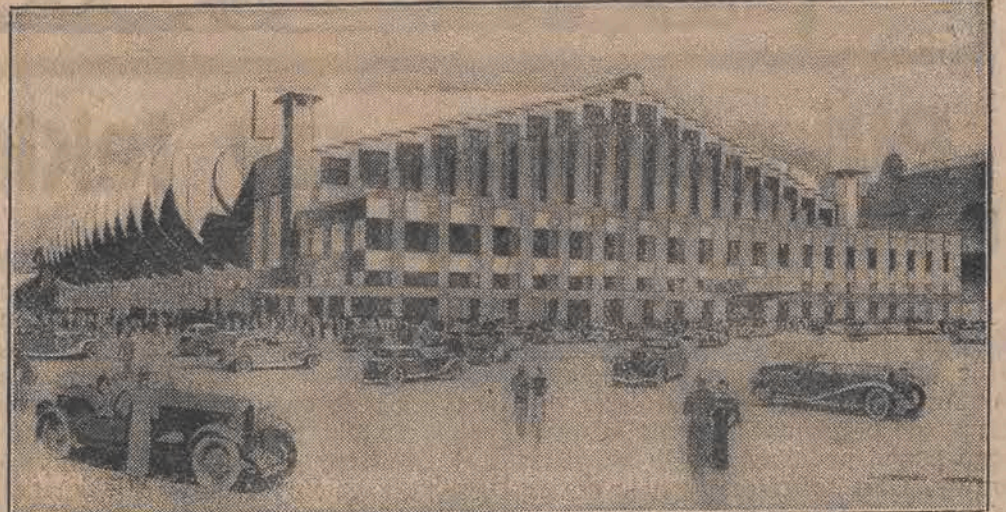
Cena numeru 30 gr.

Wyspa karna w Ameryce

Leżąca w pobliżu San Francisco wyspa Alcatraz przeznaczona jest obecnie dla 600 niepoprawnych przestępców amerykańskich, którzy stanowią niebezpieczeństwo nawet dla swych współtowarzyszy.

Projekt nowej hali sportowej w Anglii

Jako pendant do słynnego angielskiego forum sportowego w Wembley, powstać ma obecnie wielka arena sportowa, w której odbywać się będą mogły zawody pływackie i hokejowe na lodzie, zawody bokserskie, tenisowe oraz konne.

Jak Hitler przygotowuje wybory

W związku ze zbliżającymi się w Rzeszy wyborami do Reichstagu, Hitler prowadzi wzmożoną propagandę. Oto jak wygląda hitlerowski plakat przedwyborczy.

Z uroczystości włoskich

Zdjęcie przedstawia defiladę byłych uczestników wojny, przyjętą przez Mussoliniego, który z okazji 12-iej rocznicy marszu na Rzym dokonał uroczystego poświęcenia Bramy Triumfalnej.

Kobieta przy kartacznicy

Oto w jakiej pozie zdjęła się jedna z gwiazd amerykańskich! Wszystko dla reklamy!..

Codzienna nowelka „Expressu“

Bezrobotny lekarz.

— Bardzo mi przykro, panie doktorze, — rzekł dyrektor szpitala do młodego mężczyzny, stojącego przed jego biurkiem. — Posada już jest obsadzona.

— Nie rozumiem, panie dyrektorze — wybełkotał lekarz. — Przecież moje kwalifikacje, jak pan sam mówił, były zupełnie wystarczające. Zdawało mi się już, że otrzymam tę posadę.

— Istotnie, wszystko przemawiało za tem. Miałem już zamiar wybrać właśnie pana z pośród czterdziestu kilku kandydatów. Ale, niestety, otrzymałem jeszcze jedną ofertę. I ta oferta najbardziej nam odpowiadała. Nie martw się pan, dostanie pan z pewnością inną pracę.

Młody lekarz uśmiechnął się dziwnie i pożegnał dyrektora.

Wolnym krokiem, zataczając się na nogach, powlókł się do domu.

„Dostanie pan inną posadę“ — tak brzmiały słowa dyrektora szpitala.

Ale przecież starał się już o posadę prawie od dwóch lat. I bez żadnego rezultatu. Miał przecież w Wiedniu wielu znajomych. Obiecywano mu pomoc i poparcie.

Nie na wiele się to jednak wszystko

zdało. Mimo energicznych starań, nie znalazł żadnej pracy w swoim zawodzie.

Pozostawała jeszcze prywatna praktyka. Przed rokiem urządził sobie gabinet. Zdawało mu się wówczas, że gdy przed bramą domu wywiesi tabliczkę, to z pewnością zdobędzie pacjentów. Początkowo oczywiście nielicznych, ale po pewnym czasie ich grono z pewnością się zwiększy.

I te nadzieje jednak zawiodły. W szkole i na uniwersytecie powszechnie uważano, że on jest zdolny i potrafi wiele w życiu zrobić. Widocznie jednak nie był przystosowany do walki o byt, nie umiał torować sobie drogi.

W ciągu dwóch lat nic prawie nie udało mu się zarobić. Pacjenci prywatni, na których liczył, nie zjawili się.

Zdawało mu się już, że nie znajdzie żadnego wyjścia z sytuacji.

Gdy i ta posada szpitalna, na którą tak liczył, okazała się zajęta, stracił zupełnie wiarę w własne siły.

Wrócił do domu.

Na zegarze wybiła godzina piąta.

Na tabliczce, wywieszanej przed bramą, zawiadomiał, że przyjmuje od piątej pacjentów. W ciągu tyłu miesiąc-

cy daremnie czekał od piątek do ósmej.

Dziś już nie miał żadnych złudzeń. Z pewnością już nikt nie przyjdzie. Przeliczył pieniądze, które mu jeszcze pozostały i doszedł do wniosku, że przy skromnym trybie życia wystarczająco najwyżej jeszcze na kilka tygodni.

A co będzie później? Przecież nie będzie nikogo prosił o wsparcie.

Wyciągnął z szuflady rewolwer. To była jedyna pamiątka, która pozostała mu po ojcu. Bawił się bronią dość długo, przykładając ją nawet do skroni.

— Zastrzelić się? — myślał. — To byłoby przecież najprostsze i najszybsze wyjście z sytuacji.

I nagle zadzwonił telefon.

— Czy to pan doktor? — rozległ się jakiś głos kobiecy.

— A w jakiej sprawie? — spytał lekarz.

— W jakiej sprawie? Dziwne pytanie. Dzwoniłam już do pięciu lekarzy, lecz żadnego nie zastałam. Błagam pana, proszę przyjść natychmiast. Każda chwila jest droga.

I podała adres.

Oczywiście pobiegł natychmiast. W elegancko urządzonej mieszkanie zastał siwą, zapłakaną damę. Zaprowadziła go do panieńskiego, błękitnego pokoiku.

Tam, na kanapie, leżała jej córka. Była blada i dawała słabe oznaki życia. Zażyła jakiegoś środka nasennego

o dość silnym działaniu.

Pomoc nie była jeszcze spóźniona. Po kilkunastu minutach dziewczyna otworzyła piękne, błękitne oczy i ujrawszy nad sobą lekarza, wyszeptala:

— Pan nie miał prawa mnie ratować. Nie mogę żyć!

Nie odpowiedział jej. Chciał wyjść z pokoju uważając, że już spełnił swój obowiązek. Ale siwa pani zatrzymała go. Pragnęła, by jeszcze pozostał przy dziewczynie.

Po pół godzinie niedoszła samobójczyni już zupełnie się ożywiła.

— Nigdy panu nie wybaczę tego, że mnie pan uratował — powiedziała wówczas do lekarza, ocierając łzy chusteczką. — Nie chciałam dłużej żyć. A wie pan dlaczego? Bo nie dostałam matury. Przez całe życie marzyłam o tem, że zostanę lekarką. A teraz już chyba nic nie wyjdzie z moich planów...

— Niech się pani nie martwi — odpowiedział jej, uśmiechając się smutnie. — Matura i egzaminy uniwersyteckie, to wszystko nie jest takie straszne. Najtrudniejsza rzecz, to później zdobyć pacjentów.

— Doprawdy? — zdziwiła się? A pan chyba ma dużą praktykę, prawda?

— Oczywiście — odparł — mam pacjentów. Ale niektórym moim kolegom bardzo źle się powodzi.

I wyszedł z pokoju. **Tłum. D.**

ODDZIAŁY: KRAKÓW: ul. Piłarska 4. Telefony: 165-00 171-50. (Oddział dla całej Małopolski). Ekspozytury krakowskiego oddziału: TARNÓW, pl. Kościuszki L. 3; NOWY SĄCZ, ul. Lwowska L. 24; RZESZÓW, ul. Zamkowa L. 4; KATOWICE, Administracja ul. Piastowa 9, tel. 7-17. Redakcja, Pl. Wolności 5, tel. 24-12; SOSNOWIEC, ul. 3-go Maja 28; BEDZIN, ul. Małachowskiego 1; DĄBROWA GÓRNICZA, ul. 3-go Maja Nr 4; ZAKOPANE, Krupowski, dom p. W Krzeptowskiego; GDYNIA, ul. 10-go Lutego, tel. 11-69; CZĘSTOCHOWA, Al. Panny Marii Nr. 21, tel. 4-48; KALISZ, ul. Złota Nr. 14; LUBLIN, ul. Kollataja 5, tel. 3-48 (Oddział dla województw: lubelskiego, wołyńskiego, poleskiego i ziemi radomskiej). Ekspozytury lubelskiego oddziału: Radość, ul. Zeromskiego 30, Równe, ul. 3-go Maja 285 i Brześć n. B., ul. 3-go Maja 50; KIELCE, ul. Sienkiewicza Nr. 39, tel. 171; SKARŻYSKO, ul. Ilzecka Nr. 16, tel. 40; PIOTRKÓW TRYBUNALSKI, ul. Garncarska 3; WŁOCŁAWEK, Kościuszki Nr. 5; TOMASZÓW MAZOWIECKI, ul. Polna Nr. 11, tel. 168; WILNO, ulica Jagiellońska Nr. 8, tel. 15-54; KRYNICA, ulica Kraszewskiego, dom Schwartz.

Prenumerata: Z kosztami przesyłki pocztowej zł. 3 gr. 50 miesięcznie

Ogłoszenia: W tekście 50 gr. za wiersz miłimetry (na stronie 4 szpalty); nekrologi 40 gr. za wiersz milim. Drobne: za słowo 15 groszy najmniejsze zł. 1.50. Poszukiwanie pracy: za słowo 10 groszy, najmniejsze zł. 1.20.

Konto P. K. O. „Wydawnictwo Republika“, Nr. 68.148 Redakcja i Administracja: Łódź, Piotrkowska 49. Tel. Administracji: 122-14. Tel. Redakcji: 127-24, 136-43, 136-44, 189-00.